

forklarer den rette Faste for Herren at være det at give de Fortrykte fri, at sønderbryde hvert Aag, at dele sit Brød med den Sultne, at tage de Hjemløse til sig og klæde de Nøgne, og til Apostelen, der truer med Herrens Vrede dem, der forholder Arbejderne deres Løn og forhaaner den Fattige. Blandt Lidende og Fattige færdedes Jesus Kristus, og dem lagde han sine Disciple paa Hjærte. Og de Kristne lød deres Herre. Under Kristendommens Indflydelse er det, at der er kommen den ringe Grad af Kærlighed og Barmhjærtighed ind i Verden, som det haarde Menneskehjærte overhovedet i sin Egenkærlighed har været modtagelig for. Fra den kristne Menighed er de udgaaede, der plejede de Syge, oprettede Hospitalerne, antog sig de Forladte, Fornedrede og Forskudte, der kæmpede for en menneskelig Behandling af Fanger, og stred mod Slaveriet, der som i en Sum synes at indbefatte næsten alle tænkelige Lidelser. Som det var, saaledes er det endnu: hvor som helst der arbejdes for at lindre Nød, er Herrens sande Troende med, og Navn efter Navn kan man minde om blandt dem, der staar forrest i Kampen ogsaa i vore Dage. Men ogsaa de store aandelige Bevægelser, der sagde sig løs fra Kristendommens Indflydelse i deres Arbejde for at fremme mildere Kaar for de daarligst stillede, hvile paa Kristendommen som deres første Grund. Ogsaa Følelserne for de Lidende hos dem, der ikke tro paa Kristus, er blevne til under kristeligt Aandslivs Paavirkning; medens Oldtidens Mennesker kun i ringe Maal ansaa sig forpligtede til nogen Form for Barmhjærtighed.

Men trods det, at det er en hellig Pligt at hjælpe, og hvor meget der end trænges til Hjælp, saa kan jeg dog ikke se det anderledes end, at al den Hjælp, der *kun* raader Bod paa timelig Lidelse, og ikke forstaar og derfor heller ikke kan tage Sigte paa eller naa ind til det evige i Mennesket, ind til den dybeste Trang og Nød, Trangen til at komme til Gud, til at naa til Fred med Gud og til at faa sin Sjæl frelst ud af Synden og fra en evig Fortabelse, al den Hjælp er til syvende og sidst illusorisk. Plej en Syg og hjælp det Menneske til at lide mindre, bring et Bud om menneskelig Kærlighed ind til dette Menneskehjærte, kan Du ikke med det samme bringe Bud om den himmelske frelsende Kærlighed, saa har Du alligevel ingen Hjælp, for den smertefuldeste og farligste Sygdom: Sjælens Nød, og Du kan ikke bringe Fred, og dette Liv slukkes maaske i Mørket. Omvendt: Lad Budskabet om Jesu Kærlighed gribe et Menneske midt under utrolig legemlig Lidelse og Savn, og det vil ske — enhver, der lever mellem Kristne ved, at det sker — at et saadant Menneske jubler og takker Gud i al Nød og Lidelse, der bliver ringe mod Frelsens Glæde og Salighedens Haab. Eller opdrag et Barn i alt, hvad ret og godt og klart er, men uden Tro paa Gud og uden Kend-